

2. Бойко І. Проблеми сучасного українського мовлення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://familytimes.com.ua/kultura-movlennya/problemy-suchasnogo>. – Назва з екрана.

Сміжак Б. В., курсант факультету № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат філологічних
наук, доцент, доцент кафедри соціально-
гуманітарних дисциплін факультету № 3
Національної академії внутрішніх справ
Бойчук В. М.

АСПЕКТИ ВИРІШЕННЯ МОВНОГО ПИТАННЯ ЦЕНТРАЛЬНОЮ РАДОЮ УНР

Мовна політика держави є важливою складовою національної політики будь-якої держави. Уряди різних країн в історичному ракурсі неоднозначно вибудовували власну мовну політику, що часто було зумовлено низкою чинників, як внутрідержавного, так і зовнішнього характеру.

Україна на сучасному етапі намагається формувати державну політику у сфері регулювання суспільних мовних відносин, спираючись на провідний досвід демократичних країн, однак варто констатувати, що нинішня мовна політика, яка коригується мовною ситуацією, не є достатньо ефективною та дієвою, тобто такою, що відповідала б запитам усіх верств населення України.

З огляду на сказане, варто звернутися до історичного досвіду, зокрема до політики Центральної ради Української Народної Республіки. Відродження Української державності у 1917 році зумовило розвиток національної культури, а з нею і мови. Одночасно зі створенням УНР українська мова була проголошена державною. Це стимулювало розвиток української преси й значне збільшення кількості українських книжок.

Із наданням мові статусу державної, відпала необхідність відстоювати право на її існування, однак невідкладного вирішення потребували інші мовні проблеми, зокрема:

– запровадження української мови як державної у діяльності органів влади та управління (широка українізація);

– розвиток освіти українською мовою (українізація освіти);

– впровадження української мови у сферу культури (видання періодики та книжок державною мовою, театрального та кіно- мистецтва тощо);

– унормування мови (кодифікація правопису та нормативно-стилістичної сфери);

– створення національних терміносистем, розгортання мовознавчих досліджень.

Для вирішення названих проблем перший міністр освіти Центральної ради І. Стещенко 1917 року доручив І. Огієнкові, професору Київського університету, скласти короткі правила українського правопису. І вже у № 10 журналу «Українська школа» за 1918 рік було надруковано «Найголовніші правила українського правопису. Ухвалені Правописною комісією при Міністерстві освіти 24 травня 1918 р. в Києві».

У правописній комісії працювало чимало видатних фахівців, зокрема І. Огієнко (голова), Є. Тимченко, С. Смаль-Стоцький, М. Грунський, А. Лобода, В. Науменко, Г. Голоскевич, О. Курило, В. Ганцов, А. Ніковський та ін. 1919 року друкуються «Головніші правила українського правопису, ухвалені Міністерством народної освіти для шкільного вжитку на всій Україні». Це була перша наукова система українського правопису, що стало підсумком творчості письменників і науковців упродовж століття [1].

Проте суспільно-політичні умови змінювалися дуже швидко. 1920 року відбувся переділ українських земель: Наддніпрянина увійшла до складу УСРР, Галичина й Волинь відійшли до Польщі, Буковина – до Румунії. Україна втратила свою самостійність не тільки в політичному житті, а й у культурному. Таким чином закінчився один з яскравих періодів тогочасної європейської національної мовної політики.

Варто згадати, що після створення СРСР у 1922 році і проведення XII з'їзду РКП(б) було взято курс на зміцнення довіри національних республік до центральної влади. З цією метою було збільшено увагу до національних мов і культур. Почався етап так званої «українізації», який тривав до 1931 року, який увів суттєві корективи у формування української мовної політики.

Список використаних джерел

1. Герман К. Ф. Історія української мови : навч. підруч. для філо- логіч. ф-тів ун-тів / К. Ф. Герман // Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці : Рута, 2001. – 124 с.
2. Мовна політика в Україні (1917–1940) / С. Шульженко // Вісник книжкової палати. – 2008. – № 11. – С. 42–45.

Ісакова В. Р., курсант факультету № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат філологічних
наук, доцент, професор кафедри соціально-
гуманітарних дисциплін факультету № 3
Національної академії внутрішніх справ
Бойчук В. М.

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ (ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ»)

У кожній державі, Україні зокрема, мовне питання є актуальним, оскільки мова є одним із чинників консолідації нації. Як зазначає Ю. Чередник, мовна політика – це діяльність держави і суспільства, спрямована на розв’язання проблем у сфері мовних відносин за погодженням інтересів різних мовних груп [2, с. 8]. Мовна політика держави кодифікована у різних нормативно-правових актах, які повністю чи частково декларують особливості функціонування мови в державі. Закон України «Про освіту», що є об’єктом нашого дослідження, теж містить статтю (ст. 7), яка стосується мови освіти. Зважаючи на резонансність сприйняття «мовної» статті, вважаємо за доцільне проаналізувати її зміст.

Неоднозначність 7 статті, як вважають представники національних меншин, полягає у порушенні та обмеженні їхніх прав на здобуття освіти мовою національної меншини, що порушує норми Європейської хартії регіональних мов або мов меншин, а також Конституцію України. На нашу думку, таке сприйняття однобоке та суб’єктивне, оскільки у Законі читаємо: «Особам, які належать до національних меншин України, гарантується право на навчання в комунальних закладах освіти для здобуття дошкільної та початкової освіти, поряд із державною мовою, мовою відповідної національної меншини.